

දේශීය ශාකවල අවිච්ඡින්න පැවැත්ම සඳහා සාම්ප්‍රදායික කෘෂි තාක්ෂණයේ සහය ලබා ගැනීම

කපිකාවාරය කහටගස්දිගිලියේ ධම්මරතන හිමි

ශ්‍රී ලංකා හික්ෂු විශ්වවිද්‍යාලය, අනුරාධපුර
0714888385 / dumidusri@gmail.com

හැඳින්වීම

ශාකය වනාහි මිනිසාගේ පැවැත්ම තුළනය සඳහාත් සත්ව ලෝකයේ පැවැත්ම සඳහාත් ස්වභාව ධර්මය මිනිසාට පවරන ලද භාරයකි. මේ හෙයින් මිනිසාට සේම ශාක ප්‍රජාවටද නිරූපදීතව ජීවත්වීමට අයිතියක් ඇත. එනමුත් නානාවිධ පුද්ගලික අරමුණු ඔස්සේ ක්‍රියාකරන මිනිසා ඇතැම් ශාක පද්ධතිවල නොයිදුල් පැවැත්ම වෙනස් කරමින් සිටී. විශේෂයෙන් සමාජයේ උගත් යැයි පිළිගත් සමාජ කුලක විද්‍යාගාරවල සිට වෙළඳ අරමුණු ඔස්සේ මෙසේ ශාකවල ස්වභාවික සංයුතිය වෙනස් කරමින් සිටිති. එක් කුලකයක් තම රසායනික නිෂ්පාදනවලට පමණක් ප්‍රතිචාරය දක්වන ශාක හා බීජ හඳුන්වා දෙයි. "වී ගස" මේ සඳහා පෙන්වා දිය හැකි හොඳම නිදසුනකි. තවත් කුලකයක් විසින් ශාකවල ජානමය වෙනස් කිරීම් කරමින් සිටියි. ශ්‍රී ලංකාවේ පැණි දෙඩම් ගස අද වනවිට සොයා ගැනීමට බැරි තරම්ය. මිදි ගෙඩිය දෙඩම් ගෙඩිය වැනි වෙනත් ආදේශකයන් මිනිස් පරිභෝජනය සඳහා වෙළඳපොලට පැමිණ ඇත. එනමුත් එම එල බුදිනවා මිස එවැනි ශාකයක් වවා ගැනීමේ අයිතිය හෝ හැකියාව සාමාන්‍ය සමාජයට නැත.

මේ ආකාරයට ස්වභාවය හා සංයුතිය වෙනස් කර රසායනික සංයුතීන්ගෙන් පෝෂණය කර අපගේ පරිභෝජනයට එවන භෝග එල අනුභවයෙන් අපගේ මිනිස් ශරීරයට කෙරෙන අහිතකර බලපෑම කෙතරම් දැයි නිශ්චිතව ගණනය කර නැත. සහල් නිෂ්පාදනය කරන ප්‍රදේශවලට ආවේණික වකුගඩු ආබාධය මෙවැනි ක්‍රියාකාරකම්වල අයහපත් ප්‍රතිපලයක් වග නිරීක්ෂණය කළ හැකිය.

අරමුණ

මෙවන් වටපිටාවක් තුළ සාම්ප්‍රදායික කෘෂි තාක්ෂණය නැවත බලාත්මක කිරීමේ අවශ්‍යතාව පර්යේෂකයා දකී. එමගින් ශාකයේ පැවැත්මට හානි නොකර එම ශාකයෙන් අවශ්‍ය ඖෂධ හෝ ආහාරමය සරු අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට අවැසි විධික්‍රම හඳුනාගත යුතුය. එසේම ශාක වදවීයාම වැලකීමට අවැසි ප්‍රතිකර්ම යෙදිය යුතුය. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික පරමාර්ථය වන්නේද එයයි.

සාකච්ඡාව

සාම්ප්‍රදායික කෘෂි තාක්ෂණය නැවත 'ප්‍රතිජීවන' කළ යුතුය. ඒ සඳහා තැන තැන විසිරී පැතිරී ඇති දැනුම නැවත එක් රැස්කළ යුතුය. විශේෂයෙන් දීපව්‍යාප්තව මේවන විටත් ආරක්ෂා වී ඇති පුස්තකෝලපොත්වල අන්තර්ගත තොරතුරු ඉතා වැදගත්ය. තවද අනෙකුත් ඓතිහාසික මූලාශ්‍රවල අන්තර්ගත තොරතුරුද ග්‍රාමීය ගොවි ජනතාව සතු දැනුමද උපයෝගී කර ගනී. එමෙන්ම ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් ඔස්සේ ද යම් සීමාවක සිට එහි සාපලයතාව මැන බැලීමට අපේක්ෂිතය.

මෙතෙක් සොයාගත් තොරතුරුවලට අනුව පැරණි කෘෂි තාක්ෂණවේදයේ සංවර්ධනය සඳහා විෂයයන් කිහිපයක දැනුම සහය කරගෙන තිබේ. කෘෂි තන්ත්‍රය, ශාක විද්‍යාව, වෘක්ෂායුර්වේදය, ජ්‍යෙෂ්ඨය වැනි විෂයයන් ඒ අතර ප්‍රධාන වෙති.

ජලය ශාකවල ප්‍රධානතම ජීවය පවත්වාගෙන යාමට ඉවහල්වන සාධකය ලෙස සළකා ශාක රෝපණය කිරීමට සුදුසු භූමිය ජාධාගල (උස්වියලි බිම) සාධාරණ

(මධ්‍යස්ථ බිම) ආනුප (තෙත අධික බිම) මෙසේ තුන් ආකාරයකට ව්‍යුහගත කර ඇත (උපවන විනෝද, 1964, 34-35).

ගේ උයන් ණ මල් උයන්, පලතුරු උයන් පිහිටුවීමට සුදුසු දිශාව පිළිබඳවද සැලකිලිමත් වී ඇත. නිදසුනක් ලෙස ගේ උයනක් සකස් විය යුත්තේ ගෘහයට උතුරු බටහිර සහ නැගෙනහිර දිශාවලටය. නිරිතදිග හා ගිණිකොන ඒ සඳහා තුසුසු වග දක්වා තිබේ (උපවන විනෝද, 1964, 34-35).

වර්ගයා බෝ කිරීම නැතිනම් පැළකිරීමේ දී සියලුම වෘක්ෂලතා ජාතිහු බීජ රෝපය, කාණ්ඩරෝපය, කන්දරෝපය වශයෙන් තුන් කොටසකට බෙදා දක්වා ඇත. ඇටවලින් උපදිනුයේ බීජ රෝපය ශාකයි. කඳේ කොටස්වලින් පැළවනුයේ කාණ්ඩ රෝපය වර්ගයි. කන්ද රෝපය යනු අල මුල් වැනි භූගත ස්කන්ධයකින් බෝවන ශාකයන්ය. ඇතැම් ශාකයෝ කිහිප අංශයකින් බෝවන නිසා බහු රෝපය වෙත (වෘහත් සංහිතා, 1969, 55-5).

සංහිතා ග්‍රන්ථවල ශාක වර්ගීකරණය කර ඇත්තේ මෙසේය. බොහෝ මල් සහිතව එල හටගෙන එල සමයෙන් පසුව විනාශයට යනුයේ ඔෂධිහු ය. වී සහ තිරිඟු මෙහි. මල් නොමැතිව එල ඇතිවනුයේ වනස්පතිහුය. නුග දිඹුල් යනාදිය මෙහි. මල් හා ගෙඩිත් හටගන්නා ගස් වෘක්ෂයෝය. පදුරු සහිත පැළෑටිහු ගුවිෂ නම් වෙති. දූසමන් යනාදිය මෙහි. මොළොක් වූ කඳන් සහිත විවිධ පැළෑටිහු ගල්ම නම් වෙති. නොයෙක් වර්ගවලට තණකොළ තෘණ ගණයට අයත් වෙති. බිම දුටු වන වැල් ප්‍රත්‍යාන නම් වෙති. ගසක කඳක එකී හෝ ලඟුවක එකී ඉහළට යන ලතාවෝ වල්ලීහු නම් වෙති (සුග්‍රහ සංහිතා, 1962).

ශසය වැපිරීමෙහිලා වී, හැල්, තල, ආදිය ප්‍රථම වර්ෂාවෙහි ද මුං ඇට, උදු ආදිය වර්ෂා සෘතුවේ මැද භාගයෙහිදීද කොල්ලු, යව ආදී ශසය වර්ෂා සෘතුවෙහි අවසාන භාගයේ දීද වැපිරීමට නිර්දේශ කර ඇත. එසේම වැපිරීමට ප්‍රථම ශසය වර්ග නියමිත ඔසු දියර වර්ග වල බහා තබා ප්‍රකෘතියට පත් කළ යුතු බවද දැක්වේ. පැළයක් ගලවා තවත් ස්ථානයකට ගෙන යන විට එහි ආලේප කළ යුතු ඖෂධ සංයෝගයෝද වෙති. සුවද හොට - වළඟසාල්, මීපැණි ඒ අතර ප්‍රධාන වෙත (වෘහත් සංහිතා, 1969, 55-8).

පැළෑටි පෝෂණය සඳහා කාබනික ද්‍රව්‍ය සේම මිනිස් ශරීරයට හානිනොවන අකාබනික ද්‍රව්‍යද යොදා තිබීම විශේෂත්වයකි. විශේෂයෙන් ඒවායෙහි පෝෂක ගුණයද ඖෂධ ගුණයද අන්තර්ගතය. ගොම පිදුරු මෙන්ම මසා හා මාංස දියරවලින් තනාගත් දෑ කාබනික ද්‍රව්‍යය අතර මුල්තැන ගෙන ඇත. වළඟසාල්, මී පැණි, සවිද ලඟු, ගෙන්දගම් ආදිය ඖෂධ සංයෝග අතර ප්‍රධාන තැන ගෙන ඇත.

මල්එල හටගැනීමට ප්‍රමාද ශාකවලට මල්එල හටගැනීමට යොදන ඖෂධ සංයෝගද ඇත. ජීවය සත්ව හා උද්භිද යනුවෙන් කොටස් දෙකකට බෙදා උද්භිදයෝ ස්ථාවර ජීවීහු වශයෙන් සලකා තිබෙති. දේශීය ආයුර්වේද සිද්ධාන්තවල එන වා, පිත්, සෙම් යන ත්‍රිධාතු න්‍යාය ශාකවලට පොදු වග පිළිගෙන ඇති බැවින් වෘක්ෂවලට වැළැඳෙන රෝග වාතජ, පිත්තජ, කෂාජ, ආගන්තුක හේතුජ යනුවෙන් සතර වැදෑරුම් වග පිළිගෙන ඇත. මෙසේ රෝගී වූ වෘක්ෂයනට පිළියම් තුන් වැදෑරුම් වේ. ශල්‍ය විකිත්සා, ඖෂධ විකිත්සා සහ භූත විකිත්සා යනුවෙනි. රෝග අතු ඉති ඉවත් කිරීම, කැඩුණු අතු බැඳීම, පැස්සීම, දිලීර ඉවත් කිරීම ආදිය ශල්‍ය විකිත්සා යි. කෘමි වැලකුම් ආදී බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය යෙදීම ඖෂධ විකිත්සායි. විවිධ කෙම් ක්‍රම මැතිරීම ආදිය භූත විකිත්සායි. බීජ රෝපණය සඳහාම වෙන්වූණු "එළදවලිය" වැනි ජ්‍යෙෂ්ඨ ග්‍රන්ථවල එන සිද්ධාන්ත හවුල්කරගෙන ඇත. විශේෂයෙන් නැකත් යෝග බීජ රෝපණයේදී භාවිතකර තිබේ (වෘහත් සංහිතා, 1969, 55-8).

මෙම සියළු ක්‍රියාකාරකම්වලදී ගසටත් එහි එල විඳින සත්වයාටත් අහිතකර යමක් සිදුනොවීම මෙම පැරණි කෘෂිතාක්ෂණවේදයේ ඇති විශේෂත්වය යි.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

- උපවන විනෝදය, සංස්, හරිස්වඤ්ඤ කවරත්ත, බටපෙළණ 1969, එම්. ඩී. ගුණයේන, කොළඹ.
- වෘහත් සංහිතා, අනුවාදක, කුලතිලක, කේ. ඩී., 1969
- සුග්‍රහ සංහිතා, සිංහල අනුවාදය, බුද්ධදාස, ආර්., 1962, ලංකාණ්ඩුවේ මුද්‍රණාලය, කොළඹ.